

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра технологій переробки та зберігання сільськогосподарської продукції

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан біолого-технологічного факультету

Балабанова І.О.

“28” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВК.06 СЕЛЕКЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ
ПРОДУКТИВНОСТІ СВИНЕЙ**

Рівень вищої освіти - третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма – «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Спеціальність - 204 «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Факультет біолого-технологічний

Робоча програма «Селекційні методи підвищення продуктивності свиней»
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою третього освітньо-наукового рівня, спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Розробники:

Пелих В.Г. – доктор с.-г. наук, професор

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

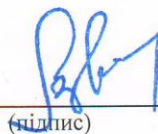
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри технологій переробки та зберігання с.-г. продукції

Протокол від “24” серпня 2019 року № 1

Затверджено на Вченій раді біолого-технологічного факультету

Протокол від “24” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри технологій переробки
та зберігання с.-г. продукції

(підпис)

(Пелих В.Г.)

(прізвище та ініціали)

“24” серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство» (шифр і назва)	Дисципліни циклу спеціальної (фахової) підготовки <i>Вибіркова компонента</i>	
Змістових частин – 2	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи аспіранта - 11	Освітній рівень: третій освітньо-науковий	3-й	3-й
		Лекції	
		22 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
112 год.			
Індивідуальні завдання:			
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Селекційні методи підвищення продуктивності свиней» є об'єктивною основою тваринництва, що дозволяє застосовувати методи створення нових порід, типів, ліній і кросів тварин та птахів, вивчає способи впливу генотипних і паратипових факторів на тварин із метою використання їх спадкових якостей за необхідним для людини напрямом і, тим самим, впливає на еволюцію тваринного світу, частково доповнюючи природний добір штучним.

Мета. Оволодіти основними методами селекції у тваринництві та птахівництві, розглянути основні генетичні параметри селекціонованих ознак тварин і птиці, методи добору і підбору. Особливу увагу приділити питанням використання гетерозису, створення високопродуктивних ліній і кросів.

Завдання. Навчити вести постійний пошук науково-обґрунтованого рішення подальшого розвитку тваринництва; навчити навичкам ведення селекційно-плеємної роботи; сформувати у аспірантів інтерес до тваринництва, як науки про способи й методи отримання великої кількості високоякісної продукції при найменших витратах праці та матеріальних цінностей; опанування основних генетичних параметрів селекційних ознак тварин і птиці, методи добору і підбору, та шляхів підвищення темпів селекційного прогресу з використанням сучасних методів біотехнології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати:

- основні принципи моніторингу селекційних процесів у тваринництві
- основні задачі селекції. володіти інформацією про систему оцінки селекційних змін під впливом плеємної роботи.
- теоретичні положення підбору селекційних пар, враховуючи типи успадкування кількісних ознак
- володіти основними теоретичними положеннями реакції генотипів на фактори оточуючого середовища для проведення селекційно-плеємної роботи
- знати особливості порід та породних груп основних об'єктів розведення

вміти:

- самостійно вести селекційну роботу в тваринництві
- планувати плеємну роботу
- оцінювати перспективи поліпшення стад, враховувати всі фактори пов'язані з покращенням продуктивних якостей і відтворювальної здатності
- проводити оцінку плеємної цінності тварин, використовуючи селекцію

мати компетенції:

ЗК.01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК.04. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК.05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК.06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК.08. Здатність працювати автономно.

ФК.03. Здатність до комплексного підходу у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної сільськогосподарської науки.

ФК.07. Здатність виконувати, аналізувати та критично оцінювати результати експериментальної роботи з біологічними об'єктами тваринництва.

ФК.12. Здатність впроваджувати у виробництво науково-обґрунтовані результати дисертаційних досліджень.

Демонструвати практичні результати:

ПРН2. Демонструвати знання та розуміння під час здійснення наукових досліджень у лабораторних та виробничих умовах з біологічними об'єктами тваринництва.

ПРН3. Впроваджувати результати наукових досліджень у виробництво та навчальний процес.

ПРН11. Аналізувати наукові доробки вітчизняних та зарубіжних авторів, використовуючи сучасні інформаційні ресурси.

ПРН12. Здійснювати впровадження у виробництво досягнень наукових досліджень.

ПРН16. Аналізувати результати досліджень та робити оцінку ефективності наукових досліджень

3.Програма навчальної дисципліни

Змістова частина 1. Теоретичні основи селекції сільськогосподарських тварин.

Тема 1. Коротка історія розвитку селекції.

Розвиток теорії і практики селекції. Становлення новітньої теорії та методології селекції. Значення в теорії і практиці селекції розвиток популяційної генетики.

Тема 2. Фактори динаміки генетичної структури популяцій.

Вплив мутаційного процесу на динаміку популяцій. Вивчення частоти виникнення мутацій. Виявлення аномалій у стадах сільськогосподарських тварин.

Тема 3. Великомасштабна селекція у тваринництві.

Генетичне поліпшення порід сільськогосподарських тварин та його прогрес. Методи моделювання селекційного процесу і оптимізації селекційних програм з використанням сучасних досягнень популяційної генетики. Сучасні методи селекції свиней

Змістова частина 2. Селекція свиней.

Тема 4. Напрями і цілі селекції у свинарстві.

Інтенсифікація відгодівлі, цілеспрямована селекція на підвищення м'ясності. Основні методи оцінювання тварин на стресостійкість. Ефективність селекції: генетична обумовленість мінливості ознак; точність оцінювання спадкових якостей.

Тема 5. Ефективність селекції свиней і фактори, що її визначають.

Аналіз результатів численних досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів. Експериментальна селекція. Селекція свиней за індексами. Економічна вага основних селекційних ознак у загальній племінній цінності свиней.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин												
	денна форма						вечірня форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістова частина 1. Теоретичні основи селекції сільськогосподарських тварин													
Тема 1. Коротка історія розвитку селекції.	24	2	2			20							
Тема 2. Фактори динаміки генетичної структури популяцій.	28	4	4			20							
Тема 3. Великомасштабна селекція у тваринництві.	32	6	2			24							
Разом за змістовою частиною 1	84	12	8			64							
Змістова частина 2. Селекція свиней													
Тема 4. Напрями і цілі селекції у свинарстві.	30	4	4			22							
Тема 5. Ефективність селекції свиней і фактори, що її визначають.	36	6	4			26							
Разом за змістовою частиною 2	66	10	8			48							
Усього годин	150	22	16			112							

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	вечірня
Змістова частина 1. Теоретичні основи селекції сільськогосподарських тварин			
1	Тема 1. Коротка історія розвитку селекції.	2	
2	Тема 2. Фактори динаміки генетичної структури популяцій.	4	
3	Тема 3. Великомасштабна селекція у тваринництві.	6	
Змістова частина 2. Селекція свиней			
4	Тема 4. Напрями і цілі селекції у свинарстві.	4	
5	Тема 5. Ефективність селекції свиней і фактори, що її визначають.	6	
	Разом	22	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	вечірня
Змістова частина 1. Теоретичні основи селекції сільськогосподарських тварин			
1	Характеристика структури популяцій сільськогосподарських тварин.	2	
2	Взаємодія „генотип × середовище”.	4	
3	Сучасні методи селекції свиней	2	
Змістова частина 2. Селекція свиней			
4	Селекція свиней за індексами.	4	
5	Селекція свиней і якість свинини.	4	
	Разом	16	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	вечірня
1	Генофонд свиней універсального і м'ясного типу	20	
2	Система породно-лінійної гібридизації свиней	20	
3	Перспективи селекції свиней	24	
4	Використання статевого диморфізму в селекції свиней	22	
5	Організація породно-лінійної гібридизації	26	
	Разом	112	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студента включає:

- виконання індивідуальних завдань (рефератів, розрахункових завдань за методикою, визначеною на практичних заняттях);
- індивідуальні заняття під керівництвом викладача у позанавчальний час (консультації з питань виконання рефератів, індивідуальних розрахункових завдань);
- консультації щодо підготовки до практичних занять, модульного контролю, підсумкового контролю і дисципліни.

Приклади індивідуальних завдань

Завдання:

- ✓ Наукові і практичні аспекти розвитку селекційно-племінної роботи в тваринництві
- ✓ Розробка, ведення і використання технологічної документації при моніторингу
- ✓ Методи розведення свиней
- ✓ Гібридизація в свинарстві
- ✓ Апробація селекційних досягнень

9. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни комплексно використовуються наступні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів:

Лекції з застосуванням мультимедійних проекторів, слайдів, інших електронних носіїв.

Практичні заняття з використанням сучасних методик, комп'ютерних програм.

Самостійна робота з рекомендованими підручниками в читальному залі університету, спеціальним довідковим і інформаційним матеріалом кафедри.

Індивідуальна робота із аспірантами з питань більш глибокого вивчення окремих тем і напрямків навчальної програми, виконання самостійної роботи.

Діалоги та бесіди з практичних питань селекційних процесів у тваринництві, розробки та використанні існуючих селекційних методів підвищення продуктивності свиней тощо.

10. Методи контролю

У процесі навчання аспіранта викладачем реалізується поточний і підсумковий семестровий контроль знань.

Поточний контроль здійснюється після викладання лекційного матеріалу, методики виконання практичних занять та самостійного завдання згідно плану і обсягів конкретної змістової частини. Поточний контроль має за мету перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи. Основною формою поточного контролю є усне опитування кожної теми змістового модуля

та перевірка індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль відображає міру компетентності аспіранта в навчальній дисципліні і проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістова частина 1			Змістова частина 2		
T1	T2	T3	T4	T5	100
20	20	20	20	20	

Схеми оцінювання ДВНЗ «ХДАУ»

Шкала ECTS

Оцінка	Мін. рівень досягнень	Макс. рівень досягнень
A	90	100
B	82	89
C	74	81
D	64	73
E	60	63
Fx	35	59
F	1	34

12. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації (інструктивно-методичні матеріали) для проведення практичних занять з дисципліни: "Селекційні методи підвищення продуктивності свиней" для третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Інструктивно-методичні матеріали для самостійної роботи з дисципліни: "Селекційні методи підвищення продуктивності свиней" для третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Опорний конспект лекцій з дисципліни " Селекційні методи підвищення продуктивності свиней"

12. Рекомендована література

Базова

1. Пелих В.Г. Селекційні методи підвищення продуктивності свиней: Монографія. Херсон: Айлант, 2002. 264с.
2. Гетья А. А. Організація селекційного процесу в сучасному свинарстві: Монографія // Полтава: Полтавський літератор. 2009. 192с.
3. Селекція сільськогосподарських тварин / Мельник Ю.Ф. та ін.; за ред. Ю.Ф. Мельника, В.П.Коваленка. Київ, 2008.444с.
4. Підпала Т.В. Селекція сільськогосподарських тварин. Миколаїв, 2008. 277с.
5. Сучасні методики досліджень у свинарстві / Інститут свинарства ім. О. В. Квасницького УААН за редакцією В. П. Рибалко М. Д. Березовського. – Полтава, 2005. – 227с.

Додаткова

1. Березовський М. Д., Гетья А.А., Ващенко П.А. та ін.. Автоматизоване моделювання селекційних індексів для оцінки свиней. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2008. № 4. С. 92-94
2. Гетья А. А. Застосування BLUP-методу при організації оцінки селекційної цінності свиней в Україні. *Редакційна колегія*, 2010. С. 52.
3. Пелих В. Г., Ушакова С. В. Ефект поєднаності помісних батьківських пар на підвищення продуктивності свиней. *Вісник аграрної науки*, 2016. №. 1. С. 49-51.
4. Пелих В. Г., Ушакова С. В. Підвищення продуктивності свиней шляхом поєднаності батьківських пар у двопорідному схрещуванні. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*, 2015. №. 4. С. 145-152.
5. Пелих, В.Г., Чернишов І. В. Вплив вирівняності гнізд на ріст і розвиток поросят у підсисний період. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, 2008. №4. С. 95-97
6. Pelikh V. G. Ushakova S.V, Pelikh N. L. Index evaluation of pigs and determination of selection limits. *Agric. sci. pract.* 2019; 6(1):67-74. doi:10.15407/agrisp6.01.067
7. Пат. 48452 А Україна, МПК 7 А01К67/02, Спосіб відбору ремонтного молодняка свиней / Пелих В.Г. (Україна); №2001085605; Заявл. 07.08.2001; Опубл. 15.08.2002, Бюл. № 7. – 2с.
8. Пат. 42143 Україна, МПК: А01К 67/00, Спосіб відбору свиней за компенсаторним ростом. / Коваленко В.П., Пелих В.Г., Чернишов І.В. Опубл. 25.06.2009.
9. Пат. 85705 Україна U, МПК (2013.01) А 01К 67/00, Спосіб відбору свиней за компенсаторним ростом на час відлучення / Коваленко В.П., Пелих В.Г., Чернишов І.В., Левченко М.В. (Україна); Опубл. 25.11.2013.

Інформаційні ресурси

1. Особливості селекції свиней. Агробізнес сьогодні [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnytstvo/item/8012-osoblyvosti-selektsii-svynnei.html>
2. Dspace. Репозитарій ДВНЗ "ХДАУ". Наукові статті по темі: схрещування. Режим доступу: <http://dspace.ksau.kherson.ua/>

